

Geheimzinnigheid rond oudste handschrift

ASING WALTHAUS

LEEWARDEN Het is niet de oudste Friese tekst, wel het oudste Friese handschrift dat is opgedoken. Erika Langbroek, oud-germanist en wetenschappelijk onderzoeker van glossen en middelnederduitse teksten, legt uit.

Waar komen die fragmenten vandaan?

„Daar is veel geheimzinnigs aan, ze zijn mij een beetje toegespeeld. Ze komen uit een van de hele grote veilinghuizen in Engeland, ze zijn verkocht en nu in Gent. Ik ken de eigenaar niet, maar ik heb ze daar gezien, ik heb ze in handen gehad. In 1990 heb ik geschreven over een strook perkament, die nu in Groningen is, waarop ook Fries en Latijn door elkaar zijn gebruikt. Zo zijn ze bij mij terechtgekomen. Dat fragment is

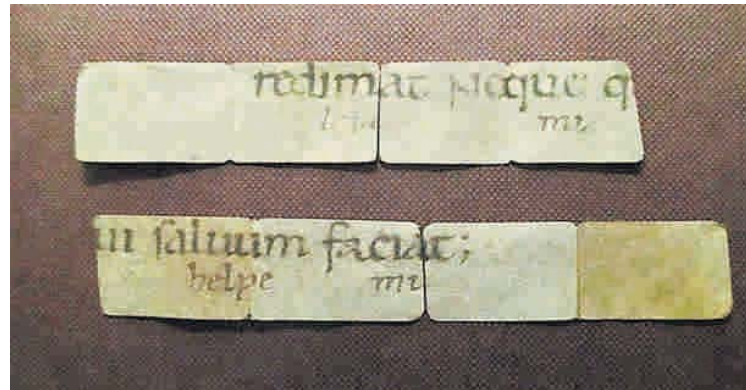
iets jonger, de strookjes van nu zijn van rond 1100, dat is voor Friesland oud. Er zijn wel oudere Friese teksten, van de Friese wetten, maar geen oudere handschriften.”

Wat is het precies?

„Het zijn zeven verschillende Friese, een regel van een psalm, onder de Latijnse tekst. Niet opzienbarend wat woordenschat betreft, maar het gaat om de ouderdom. Je moet je voorstellen dat de strookjes zijn afgeknipt en dubbelgevouwen zijn geweest om bladzijden in een ander boek heen. Het is mooi dat ze bij elkaar zijn gebleven, omdat ze bij elkaar gelegd die regel vormen.”

Zijn er afbeeldingen van?

„Die komen bij mijn artikel dat binnkort verschijnt in *Amsterdamer Beiträge zur ältere Germanistik* en daarna gaan ze de wereld in.” (Een fo-

Een fragment van de Latijnse tekst van psalm 7:3, met de Oudfriese glossen eronder. FOTO KONINKLIJKE BRILL

to van een paar fragmenten doet inmiddels al de ronde op Facebook, red.).

Hoe weet u dat het Fries is?

„Dat is heel makkelijk. In het Latijn

staat de afkorting voor het woordje *et*, en dat wordt vertaald met *ande*. In het Middelnederlands zou dat *ende* zijn geweest, in het Duits iets met *und*. De vertaling van *moge hij mij verlossen* is *lesa mi*, in het Duits zou

dat iets met een *o* zijn en in het Nederlands ook zo iets.”

„Wat hier vooral zo leuk aan is, is dat het Latijn voluit uitgeschreven is in het Fries: het lijkt erop dat de psalm woord voor woord vertaald is geweest. Het is jammer dat de rest weg is, het had een complete psalmvertaling kunnen zijn, met al die woorden in het Latijn en in het Fries. Dat is echt heel bijzonder, want meestal zie je alleen een vertaling bij de moeilijke woorden in de tekst. Jongens die in het klooster leerden lezen en schrijven, kregen les in het Latijn. Het Fries onder de Latijnse tekst kan een hulp zijn geweest bij het begrip van de psalmen.”

Zouden deze perkamentsnippers naar Friesland moeten komen?

„Het zou natuurlijk leuk zijn, maar dat is aan jullie in Friesland, daar heb ik geen zeggenschap over.”